

ОСТАННІ НОВИНИ

- 12.14** Непаркований досі сина чеською сім'ю шаровани углибовий кокаут колпаший бойфренд Мадони **ВН**
- 12.14** Це може змінити хід війни: Україна просить у союзників 20 млрд доларів для посилення ударів по РФ
- 12.15** Обережні рішення та корони спостереження: Східній гороскоп на 15 — 21 червня
- 12.15** Савен Клопотенко одружився
- 12.12** Кому з пенсіонерів доплату з 1 липня виплатять не повністю і кому вона не передбачена взагалі?
- 12.15** Увечері та вночі противник зупустить по Україні менше 100 дронів. ППО збиле не всі
- 12.17** **ЧС-2026: результати та відеореєстрації матчів, розклад телетрансляцій**

Священник сховав реліквію в ящику з вугіллям, але експедиція знала, де її шукати: в Києві презентували факсиміле Турівського Євангелія XI століття

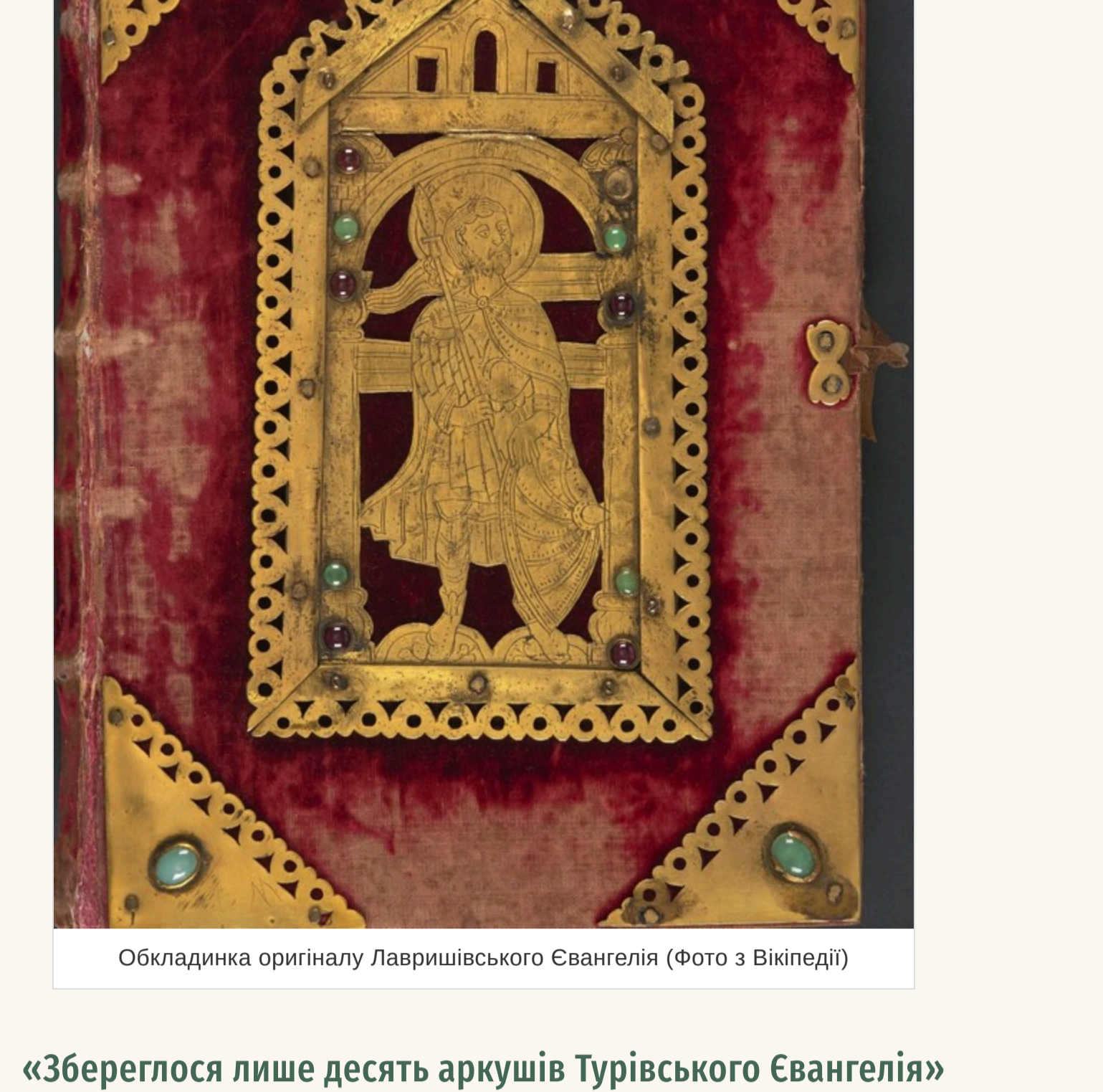
У Києві, в Національному музеї історії України, відбулася презентація факсимільного видання рукописного Турівського Євангелія, яке створено в Києві у часи княжої Русі, у XI столітті. Зараз цей неоціненний рукопис зберігається у Вільносі, в Бібліотеці імені Врублевських Академії наук Литви. Керівниця проєкту «Повертаємо в Україну культурну спадщину», директорка видавництва Ганна Горобець розповіла, що до цього було видано факсиміле одинадцяти старовинних українських книг. Тож Турівське Євангеліє — дванадцяте. Оригінали цих пам'яток зберігаються за кордоном.

— Зазначу, що близько 90 відсотків української рукописної спадщини знаходиться, на жаль, в країні-агресорці, — зазначила Ганна Горобець. — Дев'ять відсотків — в Європі, децю є у США та лише близько одного відсотка — в Україні.

«Білоруські депутати звернулися в українське посольство: моваля, як ми посили видати факсиміле тая ятки, яка, як вони вважають, „належить“ їхній країні»

Ганна Горобець (на фото у заголовку) стисло розповіла про всі дванадцять факсимільних видань старовинних книг, виданих на сьогоднішній день в рамках проєкту «Повертаємо в Україну культурну спадщину». Виявляється, одне з них — факсиміле Лавришівського Євангелія XII-XIV століть — викликало ледь не міжнародний скандал. Претензії надходили від депутатів парламенту білоруси. Це сталося ще до повномасштабної війни.

— Коли ми видали факсиміле Лавришівського Євангелія, до нас звернулося посольство України в Мінську, — каже Ганна Горобець. — Українські дипломати попросили нас, що в білоруси ціо пам'ятку вважають своєю. Президент лужаченко заявив, що це найдавніша з білоруських книжок і що слід добитися від польської сторони, щоб вона (Польща) її віддала (оригінал Лавришівського Євангелія зберігається у Кракові, в Бібліотеці Чотторйських... — Авт.). Забрати у поляків оригінал білорусам не вдалося, і вони почали добуватися, щоб їм передали хоча б копію. Польська сторона відмовила білоруській, а нам копію надала. Прічому на безплатній основі. І от коли ми видали факсиміле Лавришівського Євангелія, депутати парламенту білоруси звернулися в посольство України з офіційним запитом. Мовляв, як ми посили видати факсиміле книги, яка, як вони вважають, „належить“ їхній країні. Наш посол зателефонував мені, спитав, як можемо прийти та в Мінськ і довести, що то українська писемна пам'ятка. Тож ми з науковцем Віктором Мусієнком (до речі, він з 2022 року служив у ЗСУ, звільнився з війська днями) поїхали в білорус і провели презентацію факсимільного видання Лавришівського Євангелія, на яку прийшов міністр культури білорус. Пан Віктор Мусієнко фантами довів, що цю рукописну книгу створено в Україні. Зокрема, він казав, що там (в тексті церковнослов'янською мовою. — Авт.) десь тисяча помилок, які могли зробити тільки носії української мови. Тож цю книгу переписували саме на території України.

«Збереглося лише десять аркушів Турівського Євангелія»

Перед початком презентації факсимільного видання Турівського Євангелія Ганна Горобець дала інтерв'ю «ФАКТАМ».

- На яких умовах литовська сторона надала вашому видавництву можливість працювати з оригіналом Турівського Євангелія? — ставлю питання пані Ганні.
- На умовах безоплатної співпраці: гроші вони з нас не взяли.
- Як технічно була організована робота з оригіналом? Ваші фахівці поїхали в Бібліотеку імені Врублевських Академії наук Литви?
- Ні, не так. Було використано сучасні технології: литовські друзі виклали електронні копії аркушів Турівського Євангелія у хмарні сховища, і ми завантажили їх зайдти. Все це офіційно — згідно з договором.
- До речі, значу, що зараз це одна з українських організацій звернулася до Бібліотеки імені Врублевських Академії наук Литви з проханням попрацювати з цією старовинною книгою, так для них це вже було не безплатно. Я сказала представникам цієї української організації, що слід було сказати мені та я попросила від польської сторони, щоб вона (Польща) її віддала (оригінал Лавришівського Євангелія зберігається у Кракові, в Бібліотеці Чотторйських... — Авт.). Забрати у поляків оригінал білорусам не вдалося, і вони почали добуватися, щоб їм передали хоча б копію. Польська сторона відмовила білоруській, а нам копію надала. Прічому на безплатній основі. І от коли ми видали факсиміле Лавришівського Євангелія, депутати парламенту білоруси звернулися в посольство України з офіційним запитом. Мовляв, як ми посили видати факсиміле книги, яка, як вони вважають, „належить“ їхній країні. Наш посол зателефонував мені, спитав, як можемо прийти та в Мінськ і довести, що то українська писемна пам'ятка. Тож ми з науковцем Віктором Мусієнком (до речі, він з 2022 року служив у ЗСУ, звільнився з війська днями) поїхали в білорус і провели презентацію факсимільного видання Лавришівського Євангелія, на яку прийшов міністр культури білорус. Пан Віктор Мусієнко фантами довів, що цю рукописну книгу створено в Україні. Зокрема, він казав, що там (в тексті церковнослов'янською мовою. — Авт.) десь тисяча помилок, які могли зробити тільки носії української мови. Тож цю книгу переписували саме на території України.
- Маєте відповідне обладнання?
- Ні, адже у нас не друкарня, в видавництво — ми готуємо книги до друку.
- Скільки тривала робота з підготовки факсимільного видання Турівського Євангелія?
- Два роки. Тут слід сказати, що збереглося тільки десять аркушів цієї рукописної книги, тобто двадцять сторінок. Але це, у в Євангелія, дорожочні сторінки, адже вони XI століття — часів правління великого князя Ярослава Мудрого.

Для їх дослідження ми залучили науковців з декількох країн: трьох з України, двох з Литви та одного з Польщі. Кропітка наукова робота потребувала багатьох годин. Тому й вишло, що для підготовки видання знадобилося два роки.

Наші кошти доволі обмежені, тож ми не мали можливості платити іноземним науковцям. Вони сказали на це: «Нам би по примірнику факсимільного видання». Відповіла їм: «Так я вам подарую три примірники».

— Який нагляд цього видання?

— Сто примірників. Ми розповсюдимо їх по центральних наукових бібліотеках у кожному регіоні України та провідних музеях, як-от Національний заповідник «Софія Київська». Національний музей історії України, обидва Музеї книги і друкарства (в Києві і в Острозі). Це моя мрія — щоб у всіх областях країни була колекція наших старовинних українських видань. Сенса у тому, щоб науковці в місцях мали доступ до факсиміле старовинних українських книг. Окрім того, ми даруємо свої факсимілі видання іноземним науковим центрам, бібліотекам і вченим. До речі, зараз ми завершуємо переклад англійською мовою Турівського Євангелія та його наукового дослідження. Плануємо видати цю книгу у червоний літній.

— В яку суму вам обійшовся один примірник?

— Разом з авторськими гонорарами українським вченим — понад 3 тисячі гривень.

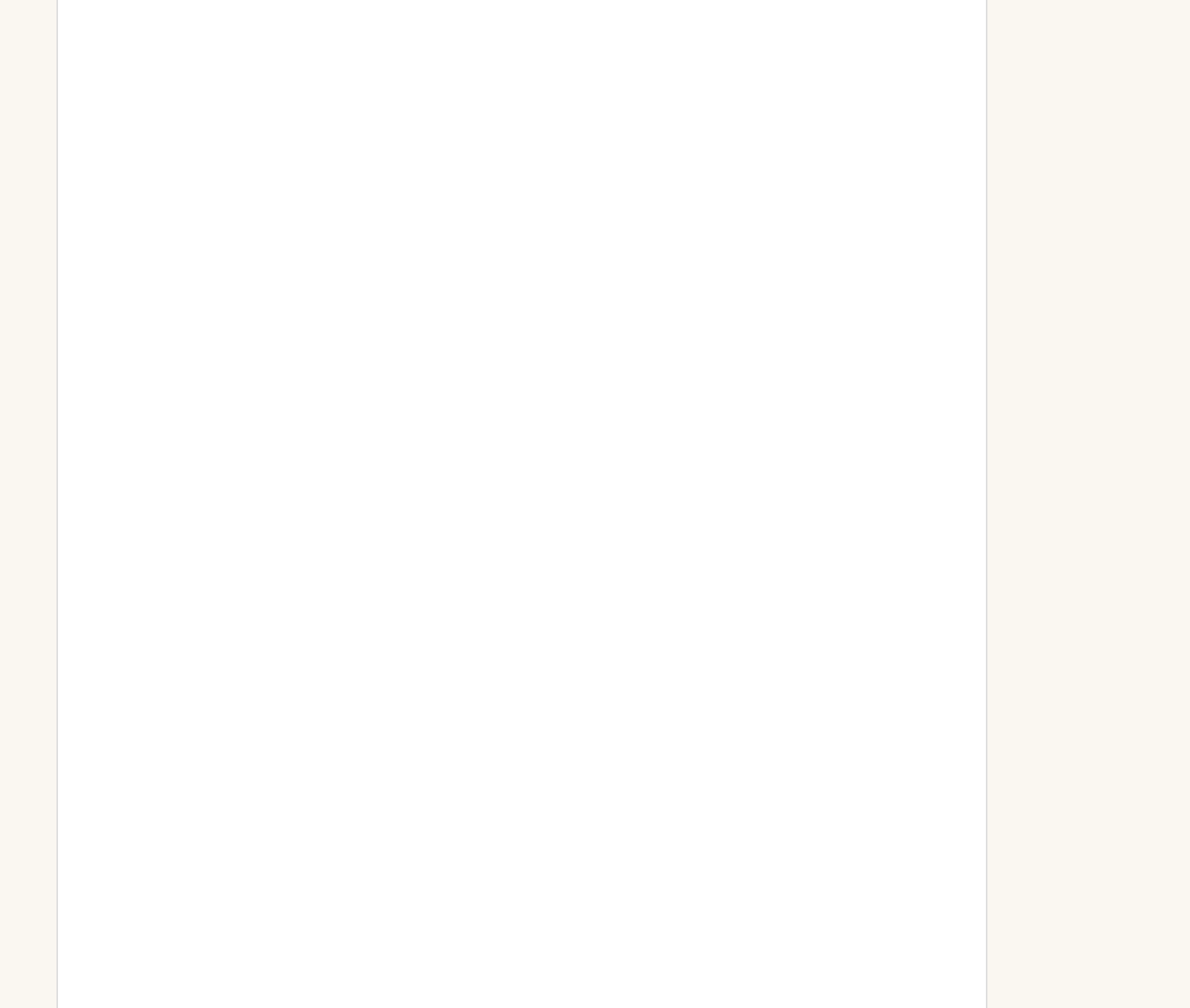
Читайте також: Мазепа зустрічаєс з королем Швеції у селі, де сталося диво: у Києві відкрилася виставка, експонат якої має до цього причетність

«У Софії Київській існував центр книгописання, і звідси книжки розповсюджувалися по інших містах княжої Русі»

Заступник генерального директора Національного заповідника «Софія Київська» доктор історичних наук Вітчеслав Корнієнко, який взяв участь в дослідженні Турівського Євангелія, розповів:

— Це Євангеліє було створено у великокнязівському скрипторію (слово має латинське походження: «скріптор» — це писар), який розміщувався в Києві, в Софійському соборі.

Раніше вважалося, що Турівське Євангеліє написано в десь, в іншому місці. Скажімо, в Мінську заявляли, що це білоруська книга. Дехто з науковців трактував обережнє: мовляв, складно довести, що цей манускрипт було написано не в Турові (в цьому білоруському місті його виявили), але водночас важко спростувати, що він створений не там.

Турівське Євангеліє виявили за часів російської імперії. За наказом пенсителя навчального округу Більцького у Турів була направлена експедиція, яка мала на меті знайти свідчення того, що цей трад «ісконно русский». Турівське Євангеліє намагалися представити як доказ цієї тези.

Священник у церкві спробував прихопити цю реліквію: поклав в ящик з вугіллям. Проте, мабуть, експедиція знала, де шукати — мала, як то кажуть, наводку. Тож «випадково» зайшла в приміщення, де було навалено усілякі речі, «випадково» зазирнула в ящик з вугіллям і так відшукала ці дорожочні десять аркушів. Потім її відвезли у Вільно.

У ХХ столітті, під час Першої світової війни, коли російська армія відступала, під проводом полкатунку культурних цінностей в Вільно вивезли бібліотеку та архів. Їх вивезли в Рум'янцівську бібліотеку (нині російська державна бібліотека) в Москві. Згодом, в період між двома світовими війнами, російська сторона поширювала чутки, що вивезені з Вільно рукописи згоріли. Для чого була потрібна ця легенда? Щоб Польща припинила вивезувати вимоги по поверненню цієї спадщини. А після Другої світової війни Турівське Євангеліє (певно, й інші реліквії) повернули у фактично окуповану Радянським Союзом Литву.

У 1990-х роках, коли створилися національні держави, почалися дослідження, які мали на меті з'ясувати походження Турівського Євангелія. Тоді навіть російські науковці зазначили, що ця книга має виразні риси школи київської скрипторії. При цьому вони говорили, що невідомо, де саме працював переписувач Турівського Євангеліє: можливо, в Турові, чи в якомусь іншому місці. Тобто знову в такі створювалося підґрунтя для заяв про «спільну спадщину».

Важливий момент — оформлення цього Євангелія. Зазвичай стародавні рукописи мають гарне оформлення — в них присутні мініатюри. А в Турівському Євангелію їх немає. Але там дуже майстерно написані заголовні літери й заставки. Так от, найбільші аналогії цьому ми з мистецтвознавцєю Поліною Янцукіною знайшли в оформленні стінопису Софійського собору, який був джерелом натхнення для переписувачів книг.

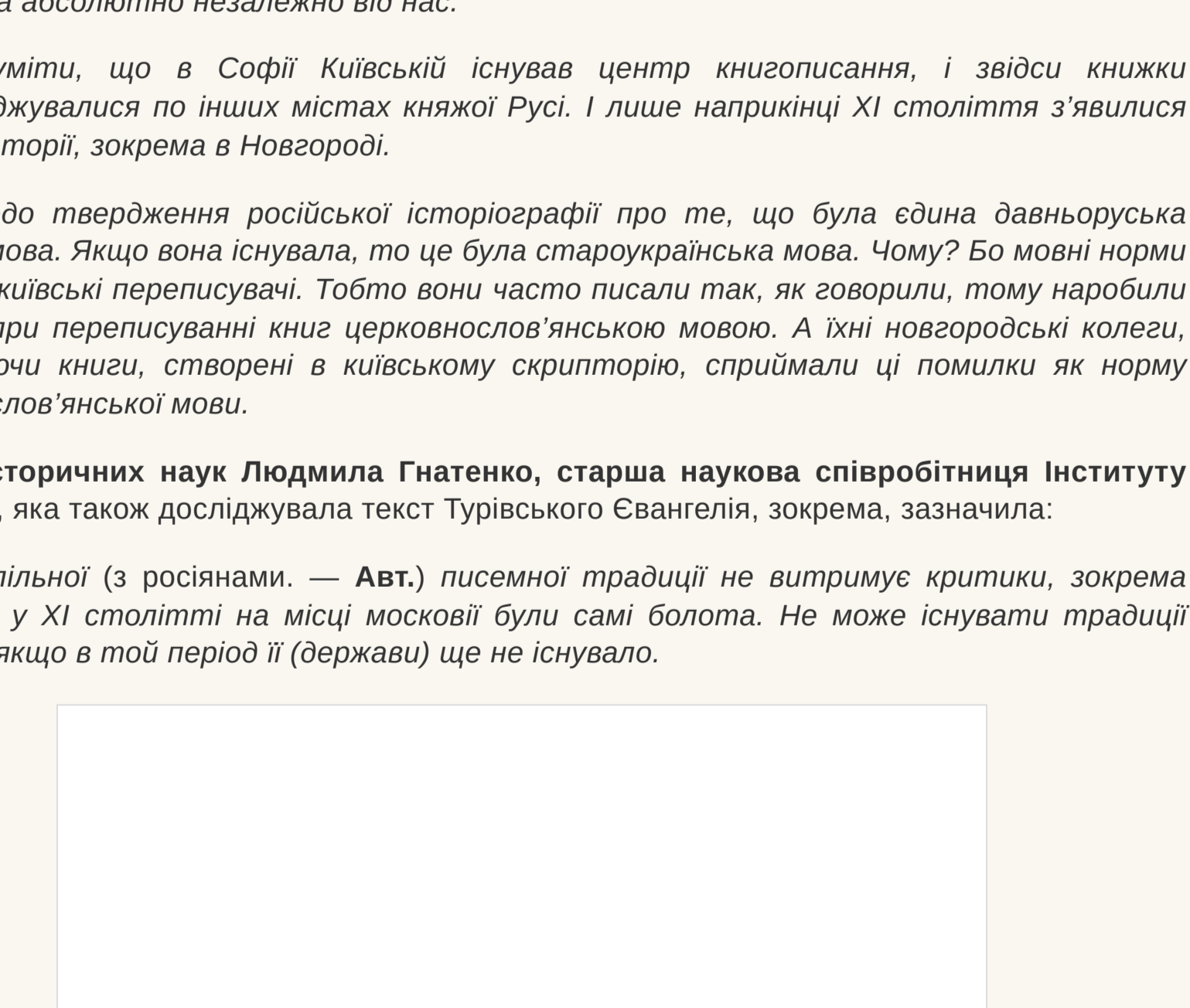
Цей факт разом з українськими мовними особливостями Турівського Євангелія, його досліджував науковець Віктор Мусієнко, дали нам підстави зробити висновок, що його створено в Києві, у великокнязівському скрипторію. Слід зазначити, що польська колега, яка вивчала це Євангеліє, знайшла в ньому ознаки української мови. Підтверсто, що вона працювала абсолютно незалежно від нас.

Слід розуміти, що в Софії Київській існував центр книгописання, і звідси книжки розповсюджувалися по інших містах княжої Русі. І лише наприкінці XI століття з'явилися інші скрипторії, зокрема в Новгороді.

Тепер щодо твердження російської історіографії про те, що була стародавня київська писемна мова. Якщо вона існувала, то це була стародавня мова. Чому? Бо нові норми задала київська переписувачі. Тобто вони часто писали так, як говорили, тому народились помилки при переписуванні книг церковнослов'янською мовою. А їхні новгородські колеги, переписувачі книг, створені в київському скрипторію, сприймали ці помилки як норму церковнослов'янської мови.

Доктор історичних наук Людмила Гнатенко, старша наукова співробітниця Інституту рукопису, яка також досліджувала текст Турівського Євангелія, зокрема, зазначила:

— Ідея спільної (з росіянами. — Авт.) писемної традиції не витримує критики, зокрема, тому, що у XI столітті на місці московії були самі ботота» (Фото автора).

Раніше «ФАКТИ» розповідали, як брехня про князя який побудував Софію Київську, залилася нерозкритою майже тисячу років.

На фото у заголовку: Ганна Горобець: «Один примірник факсимільного видання обійшовся нам у понад три тисячі гривень» (Фото автора)

Читайте нас у Facebook

До змісту розділу

Друкована версія Лист редакторів Пожартуватися

Поділитися 0 Поділитися Твітнути

ЗАРАЗ ЧИТАЮТЬ

- Можна їд гризати в секреті: Бона Білія отримала освічення
- Водоплив — відверті розмови. Козирки — шанс на примірнику: гороскоп на 14 червня
- Українська балетистка на підлозі: коли можливі удари по москві
- Ледям — «Сонячні іскри» у сльозам. Трояки — «Справедливість» і взаємний вейб: прощання на 14 червня

Новини партнерів

Mapa сайту

- Новина
- Україна
- Політика
- Гроші
- Підліт
- Світ
- Прима лівія
- Боснія
- Культура
- Шоу-бізнес
- Візнав діти
- Суспільство
- Спільнота
- Книга рецепта
- Літер та заір
- Візнав сторі
- 25 років полемі
- Історія суцасності
- Наука та технікоі
- Крос-жанри
- Залитайте у Фейсбук
- Імемента для
- Гороскоп
- Крос-жанри
- Фотоплате
- Погода

Розклав | Гербарійна | Квістаті | Првітання і сівертуті | Правила користування сайтом baku

© 1997–2024 «ФАКТИ»

Усі права на матеріали сайту охороняються у відповідності до законодавства України. Матеріали не розповсюджуються без письмової згоди редакції. «ФАКТИ» в тасок повноважені співпрацювати з носії реліквіями та мають інформаційно-комерційний характер.

ПОПУЛЯРНЕ

- 1** Батьку ливин Грушевському стіпний грошеї, що той побудував шестиповерховий будинок і унціла: вишла книга про українську інтелекцію початку ХХ століття **10 травня 2024** **12:24**
- 2** «Мене називають «стервом» Судія, яка працювала на фсб, отримала 15 років ув'язнення за держраду в умовах воєнного часу **6 червня 2024** **11:50**
- 3** «Наше завдання — поверти у вертикальному положенні й без паварса: 70-річний інструктор Лєк про боротьбу з поганою генетикою та грижами **7 червня 2024** **12:25**
- 4** Вбивця мав з собою два зображення Петлорі, але спитав: «Ви Петлора?» — і після ствердної відповіді почав стріляти: 100 років тому загинув лідер УНР **25 травня 2024** **12:29**
- 5** «Ми заходили на позиції, які знайдувалися в нуль»: зрка «Ти — кіосас» Володимир Кравчук про роки на фронті **28 травня 2024** **12:24**

Погода 14.06.26, вівторок **sjtopik** Київ **+20°** вологість: 69% тиск: 741 мм вітер: 2 м/с. Завантажити Погода на 12 днів від: sjtopik.ua

БІЛЬШЕ У РОЗДІЛІ

- Бивіцні мав з собою два зображення Петлорі, але спитав: «Ви Петлора?» — і після ствердної відповіді почав стріляти: 100 років тому загинув лідер УНР **25 травня 2024** **12:29**
- Мазепа зустрічаєс з королем Швеції у селі, де сталося диво: у Києві відкрилася виставка, експонат якої має до цього причетність **6 травня 2024** **12:13**
- Пони одні дискутували, як назвати український парламент, писемніми і адресат за рубль: опублікували оголошення про створення Центральної Ради **25 травня 2024** **12:22**
- Загинувли в нерівному бою 224 воїни в Києві показала реліквію, яка диком зберіглася після запеклої битви **22 жовтня 2024** **12:23**
- Небезпечний покровитель Києва повернувся після 43 років мандри: у мурі поздали барельєф Архистратія Мхкаїла, врятований з вогню **3 вересня 2024** **12:23**